

Sveučilište u Zagrebu

Građevinski fakultet

Diplomski sveučilišni studij

Smjer: **GEOTEHNIKA**

Nasute i potporne građevine 9

Prof. dr. sc. Tomislav Ivšić
Građevinski fakultet Zagreb

Koncepti matematičkog opisa zemljanih pritisaka

Proračuni i numeričke analize

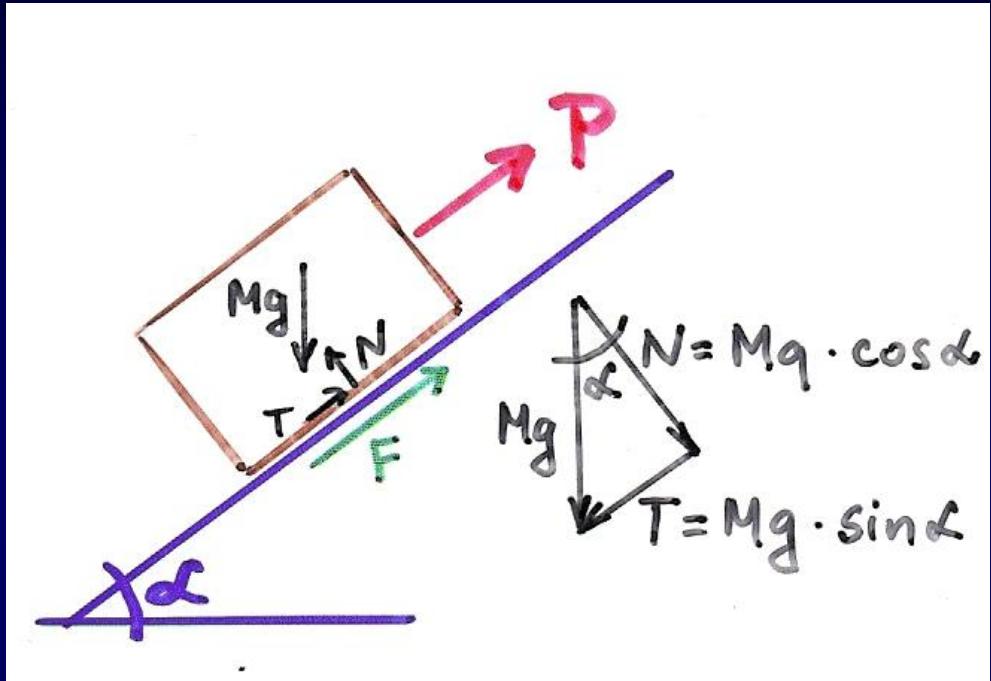
Gospodarska racionalnost }   prognoza ponašanja
Dokaz stabilnosti   sustava

→ **MATEMATIČKA SIMULACIJA**

Za uočenu mehaničku pojavu:

1. Prepostavi se fizički mehanizam – matematički model
2. Model – izračunavanje odgovora sustava za razmatrani input
3. Rezultati se uspoređuju s mjeranjima (laboratorijski, prototip)
4. Ako treba – modifikacije i izmjene

Koncepti matematičkog opisa zemljjanih pritisaka

$$-\mu N < F < \mu N$$

Sila koja sprečava klizanje:

Prema dolje: $P_A = T - F$

Prema gore: $P_P = T + F$

$P_A < P < P_P$ stabilno

- a) minimum-maksimum → približavanje graničnom stanju
  - b) MEHANIZAM SLOMA → geometrijska ploha + čvrstoća
- Rankine – neprekinuto beskonačno tijelo (kontinuum)
- Mohr-Coulombov zakon čvrstoće

Koncepti matematičkog opisa zemljanih pritisaka

POJAVNOST – vanjski izgled stvari kako se opaža osjetilima

OPIS **EMPIRIJSKI** - prikupljanje i razvrstavanje podataka,
- statističke zakonitosti

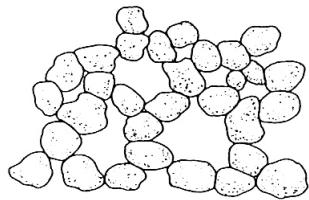
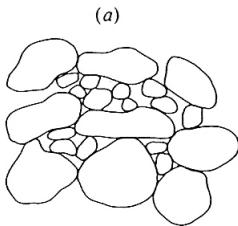
→ **MODELIRANJE** sustav (model) ↔ sustav (uzor)

analogija po: - materijalu, strukturi
- mehaničkom ponašanju
- ishodu djelovanja

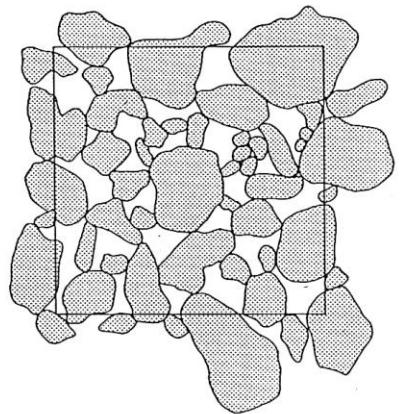
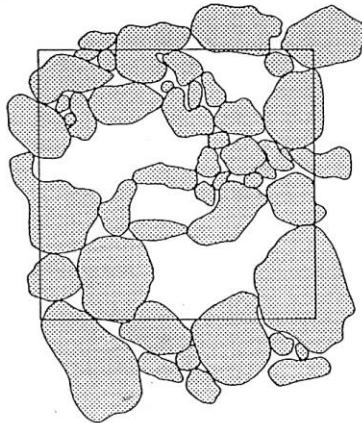
Koncepti matematičkog opisa zemljjanih pritisaka

CILJEVI MEHANIKE TLA

- Relativni pomaci zrnaca → pomak skeleta
- Odnosi primijenjenih sila i sile sloma → gubitak namjene

Slika 2 - 1. a) skelet pijeska od pojedinačnih zrna, b) saćasti skelet

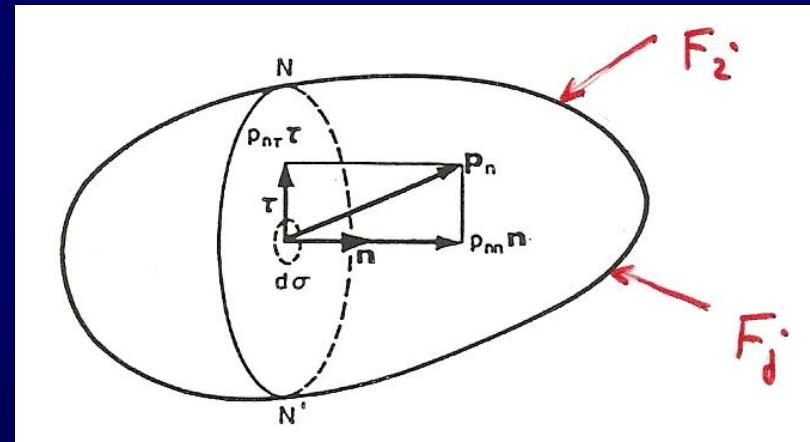
Slika 2 - 2. Mogući rasponi slaganja istih zrna pri istoj relativnoj gustoći (prema Holtz i Kovacs, 1981)

Koncepti matematičkog opisa zemljanih pritisaka

KONCEPT KONTINUUMA

Konstitucijske jednadžbe
naprezanje $T = f(\varepsilon, \varepsilon' \dots)$ pomaci, deformacije

DETERMINISTIČKI PRISTUP
“statistički makroskopski ekvivalent”

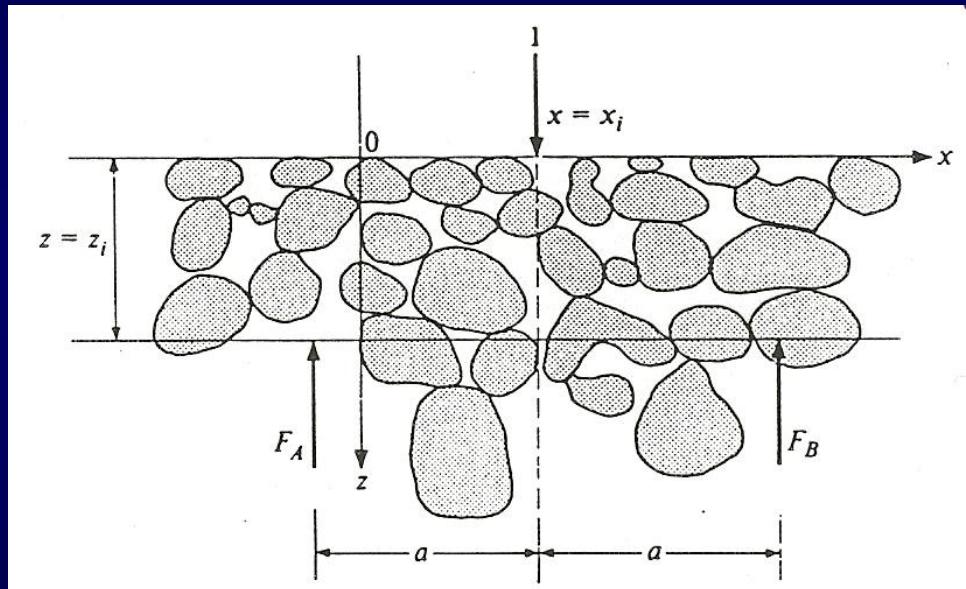
Unutrašnje sile u neprekinutoj sredini

Koncepti matematičkog opisa zemljanih pritisaka

KONCEPT ČESTIČNE SREDINE (ZRNATI MATERIJALI) → MIKROMEHANIČKI PRISTUP

Jedinstvenost struktura – poopćenje?

VJEROJATNOSTNI PRISTUP

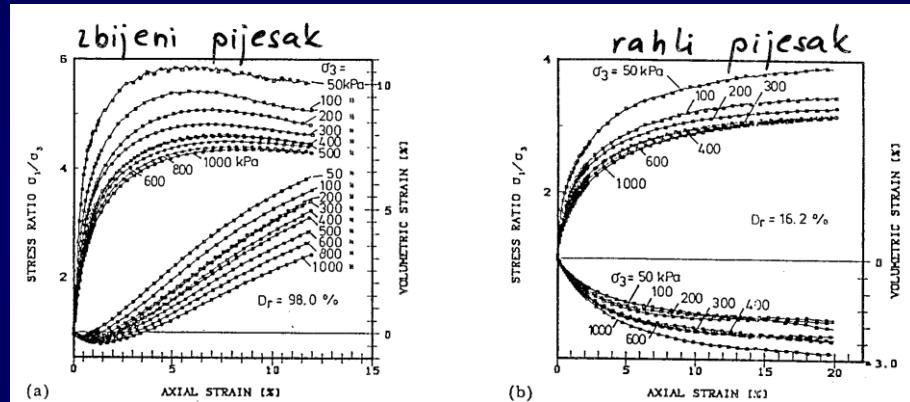

Određivanje prijenosa sila kroz zrnatu sredinu

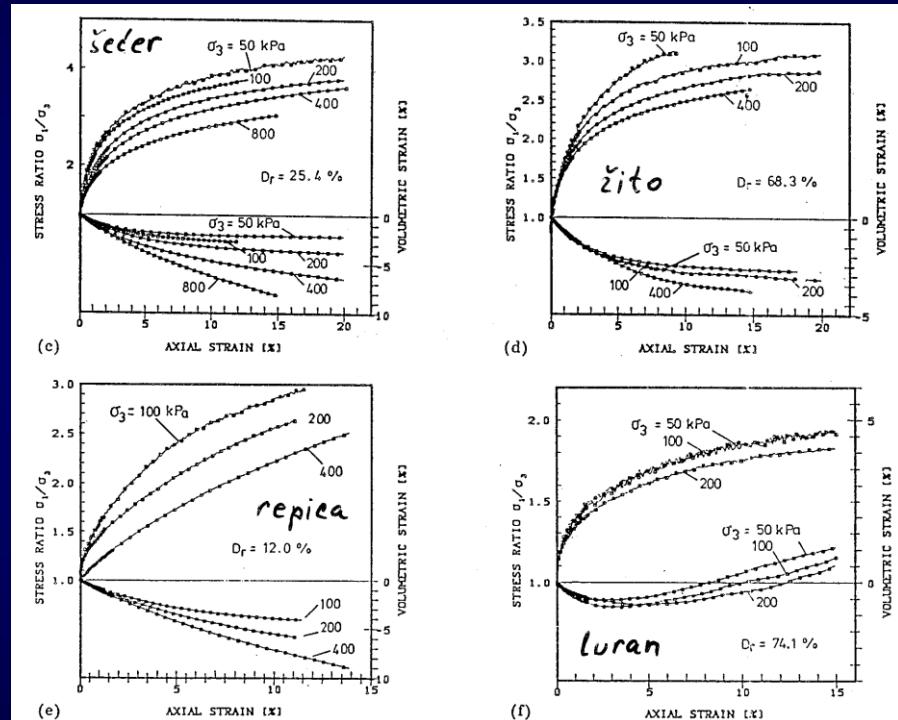
Makroskopsko mehaničko ponašanje pijeska

Definirajući parametri, tragovi naprezanja

POSMIK ZRNATIH MATERIJALA

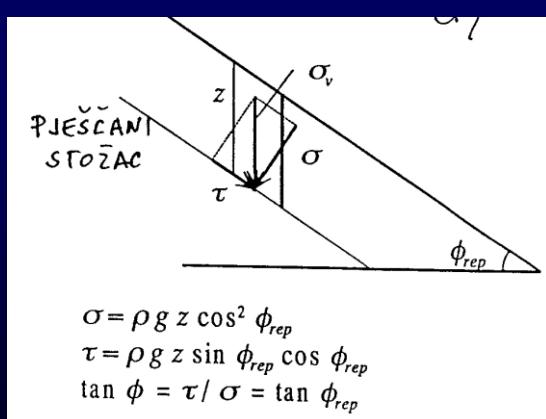
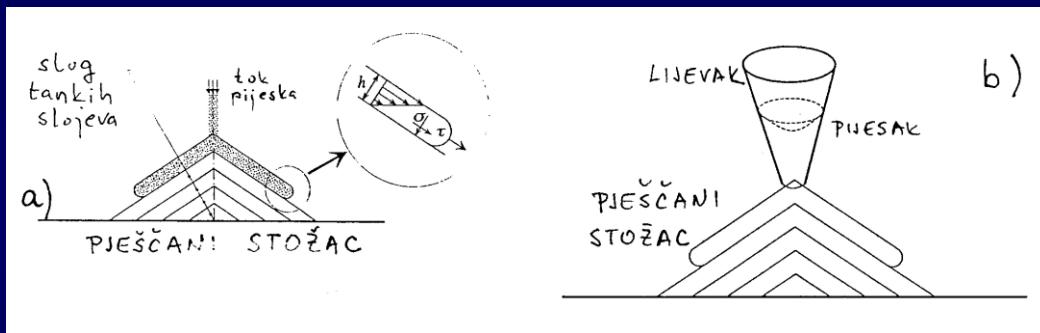
Triaksijalni pokusi na zrnatim materijalima

Kut unutrašnjeg trenja

Coulomb – uočio da pješčana tijela slijede osnovne zakone trenja

Posmični otpor zrnatog tijela - “makroskopski ekvivalent” međučestičnih pojava,
(posebice trenja)

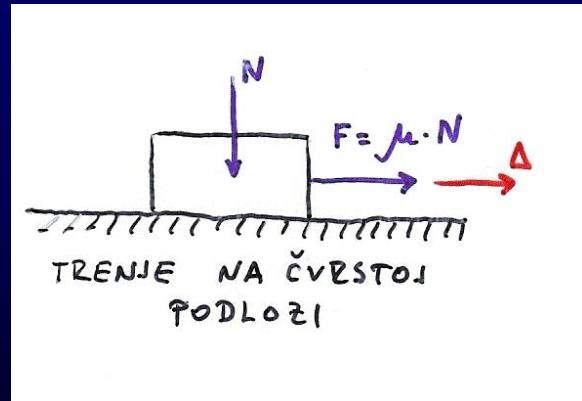
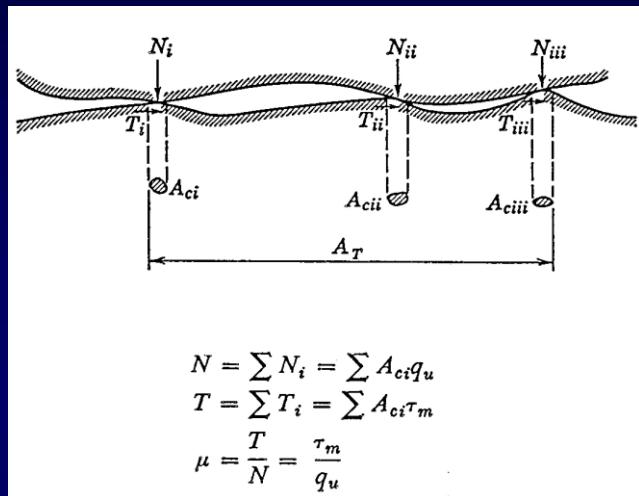
-nagib pokosa samo za najrahlijije stanje nekoherentnih materijala

-“kut trenja” = zbirni efekt geometrijskog uklještenja i trenja na kontaktima zrna (strukturni i frikcijski otpor)

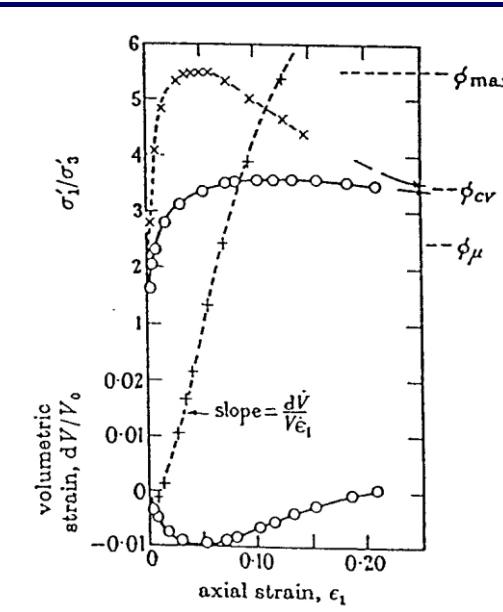
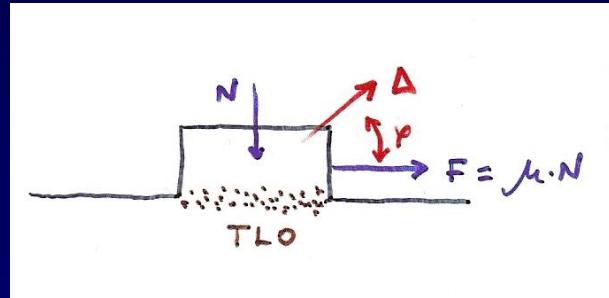
-Npr. za kugle u najgušćem rasporedu uz $f=0 \rightarrow \phi = 19.5^\circ$

Kut unutrašnjeg trenja

Adheziona teorija trenja

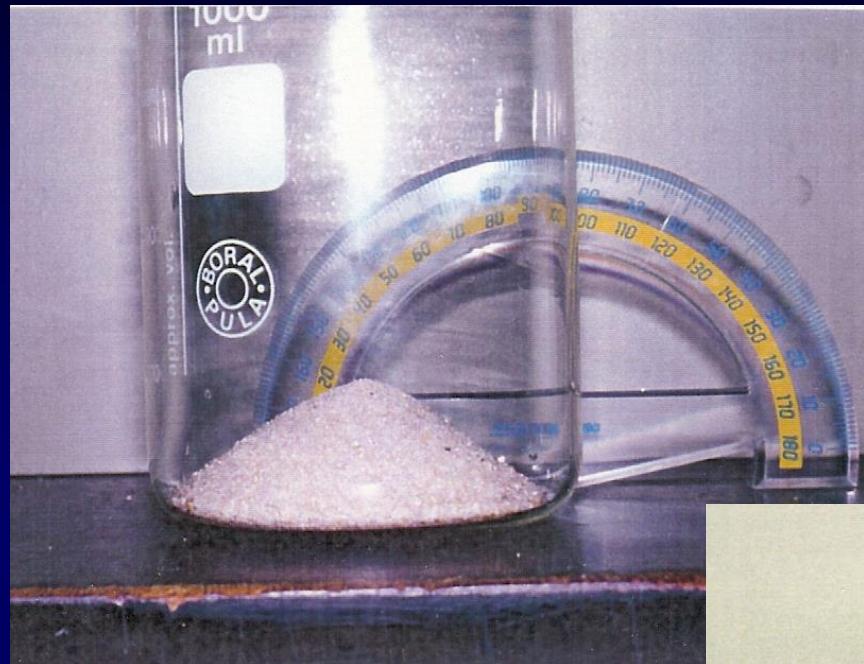

Posmični otpor zrnatog tijela – trenje + volumenske deformacije

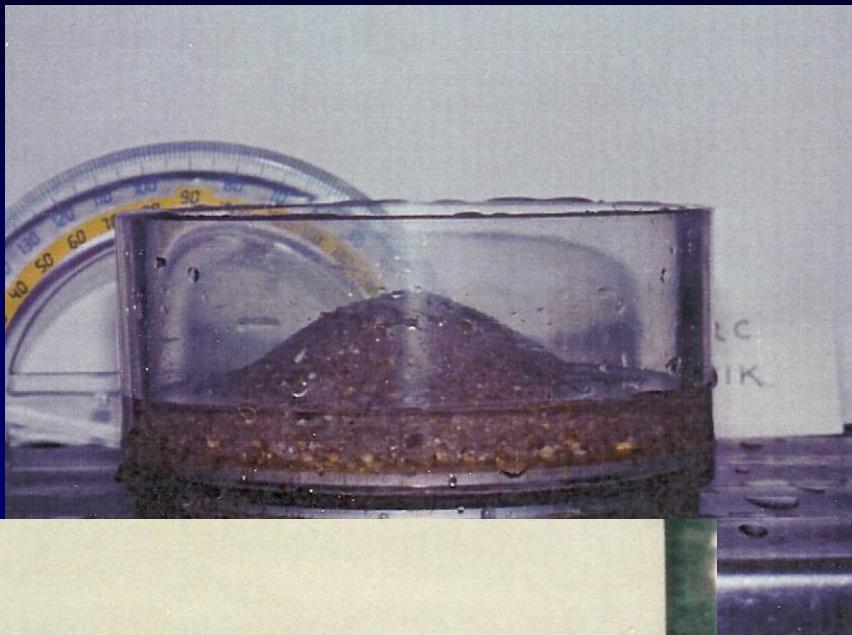

Kut unutrašnjeg trenja

Pokusi s podmazanim zrncima pijeska

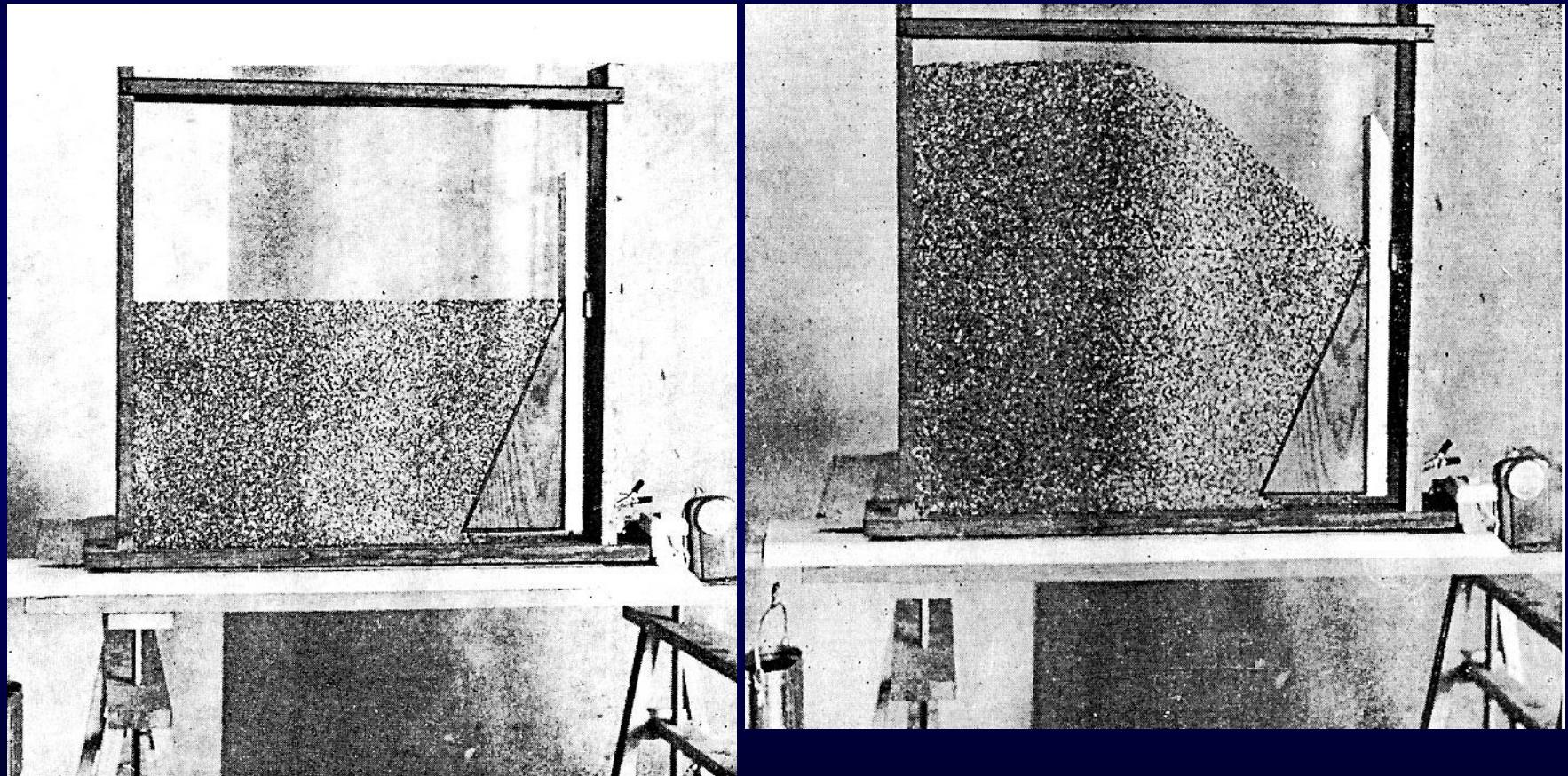

Mješavina glicerola i vode

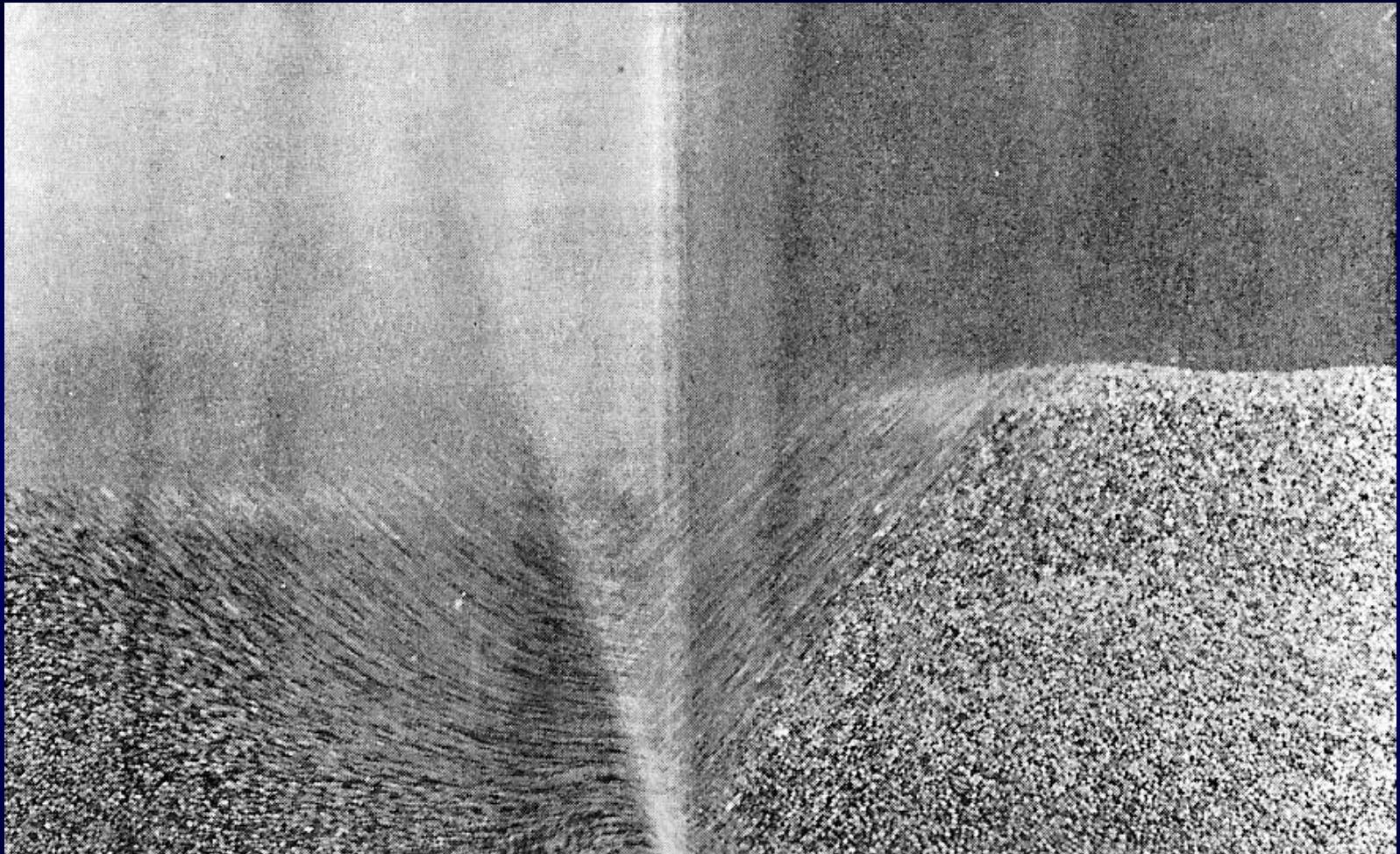

Aktivni i pasivni pritisci - pokusi

Pokusi M. & A. Reimberta 1974

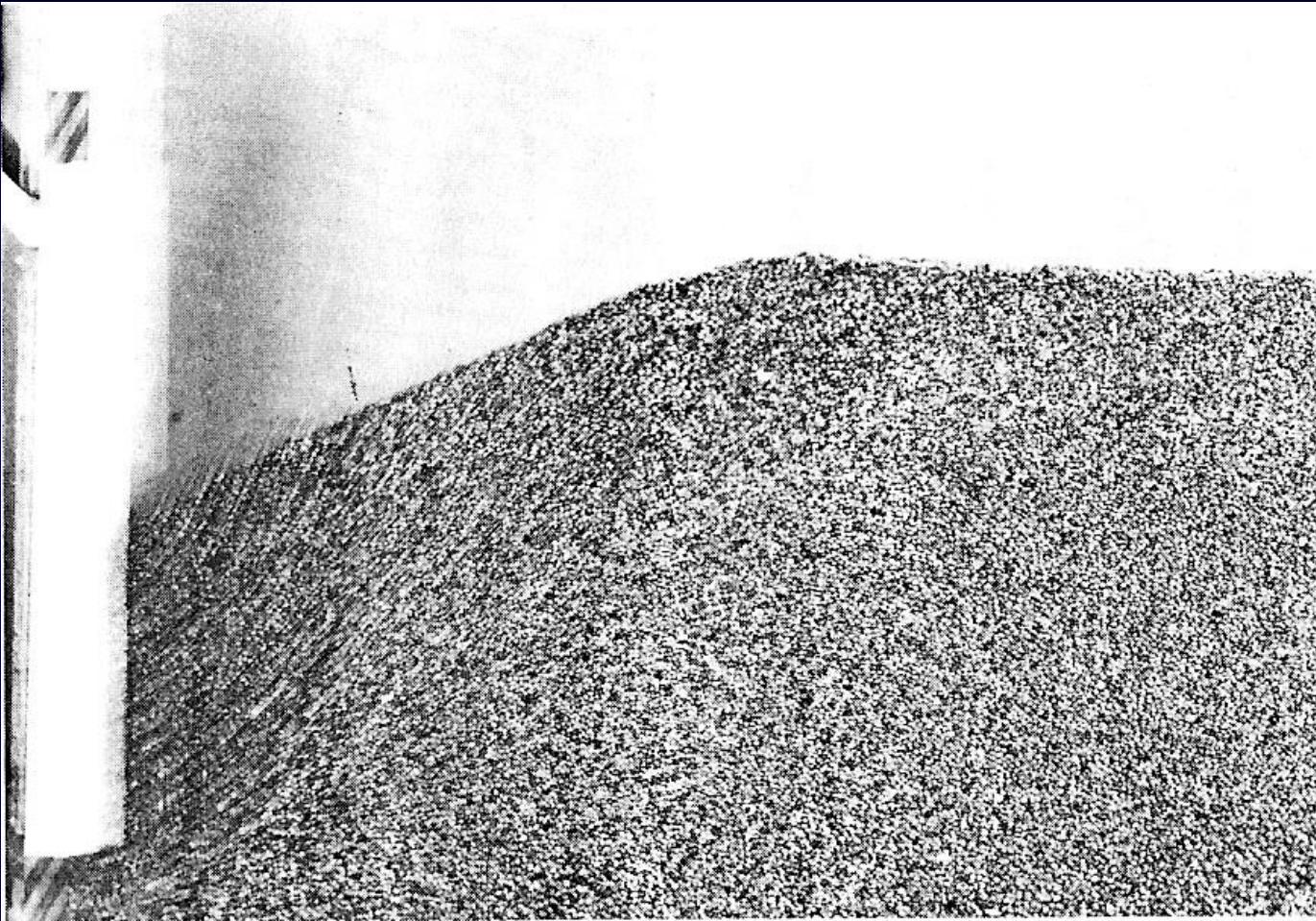
Aktivni i pasivni pritisci - pokusi

Pokusi M. & A. Reimberta

Glatki zid

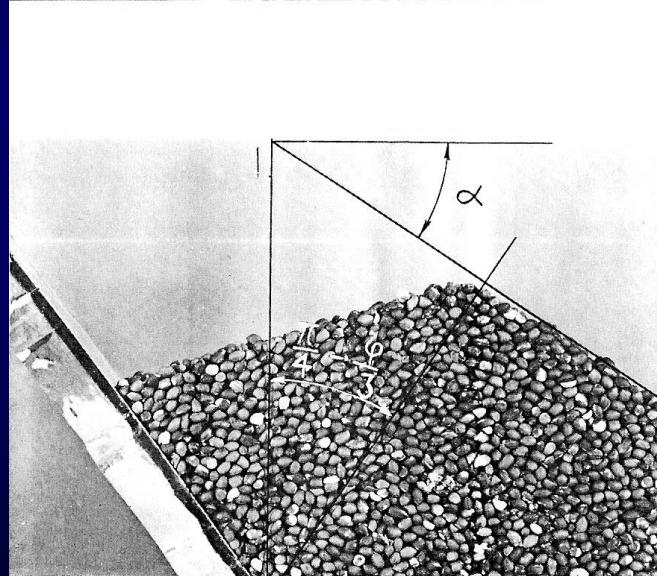
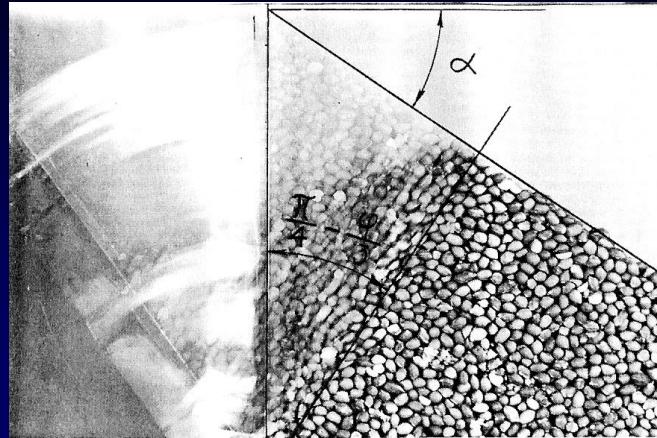
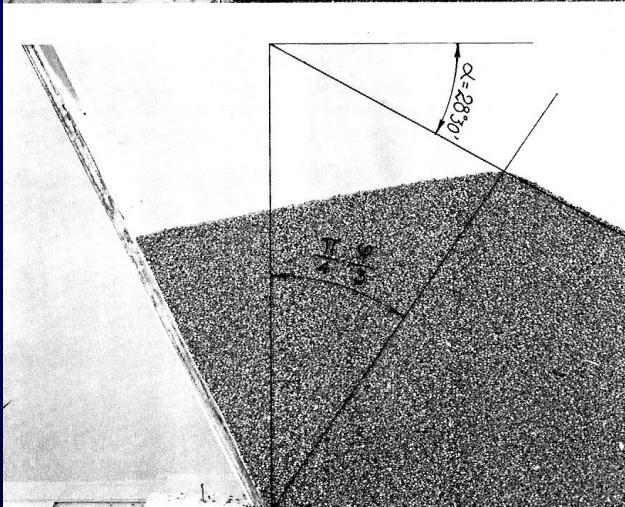
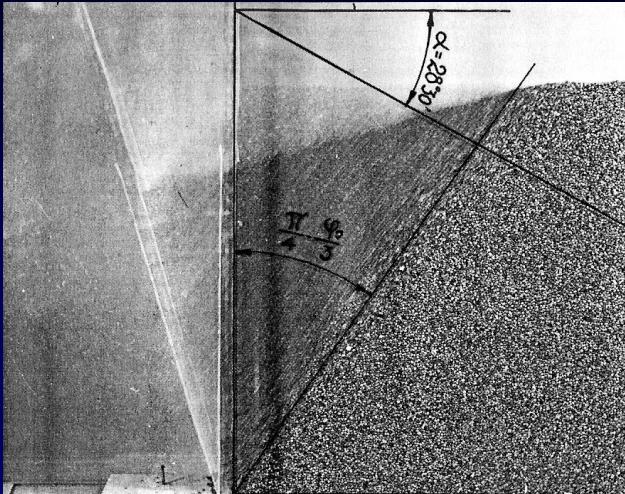
Aktivni i pasivni pritisci - pokusi

Pokusi M. & A. Reimbertha

Hrapavi zid

Aktivni i pasivni pritisci - pokusi

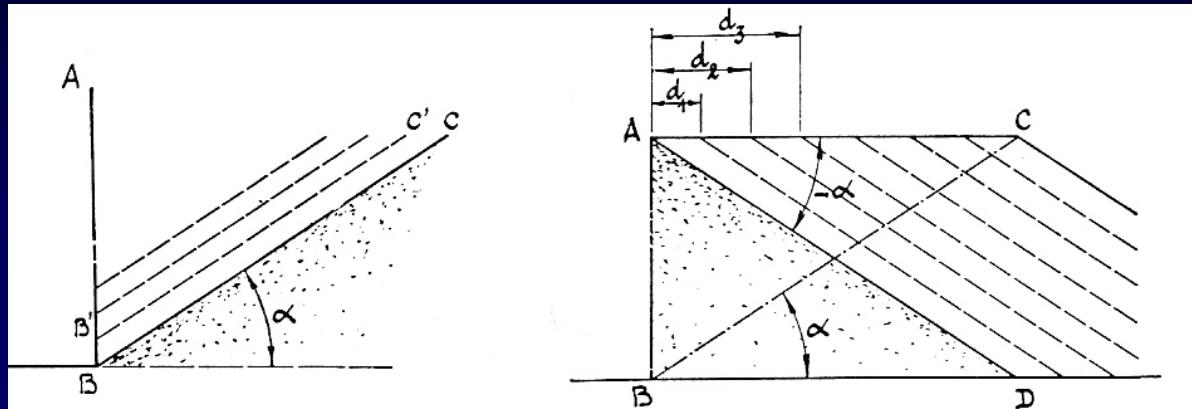

Pokusi M. & A. Reimbertha

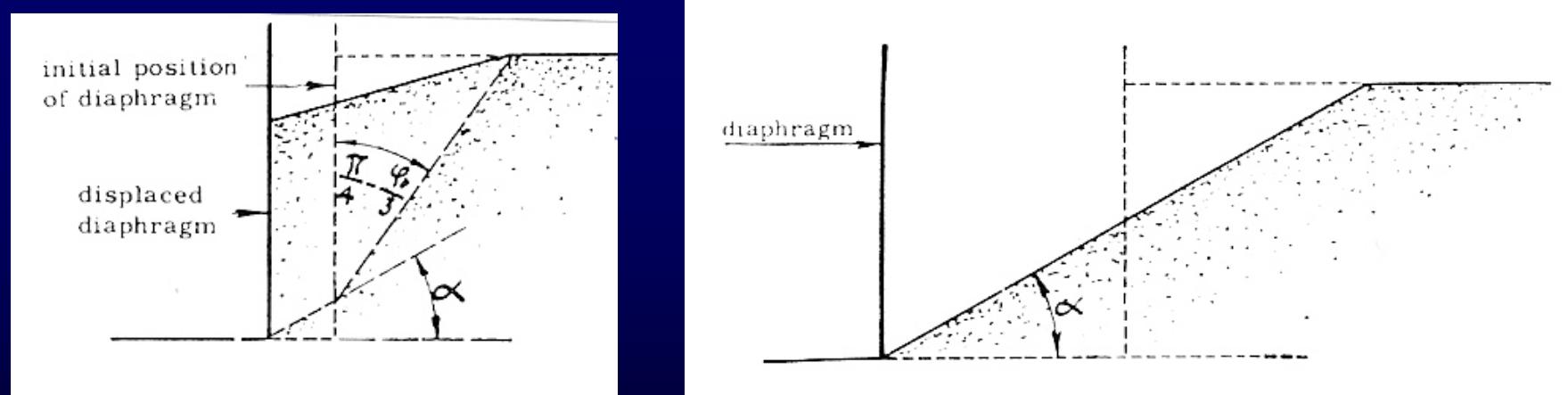
Sitnozrno i krupnozrno tlo nakon sloma

Aktivni i pasivni pritisci - pokusi

Pokusi M. & A. Reimbera

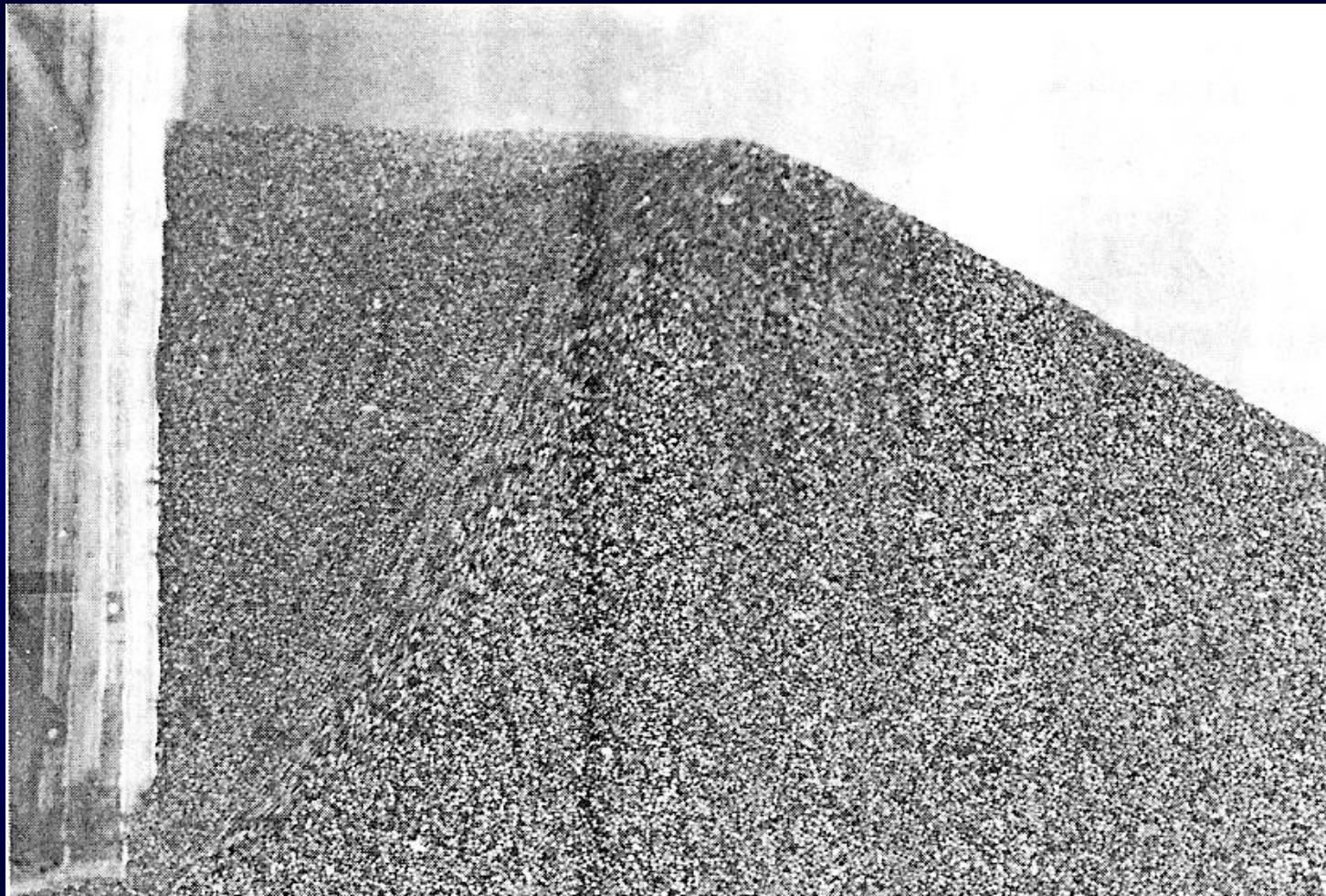

Područje utjecaja pritiska

Premještanje zrna s pomakom zida

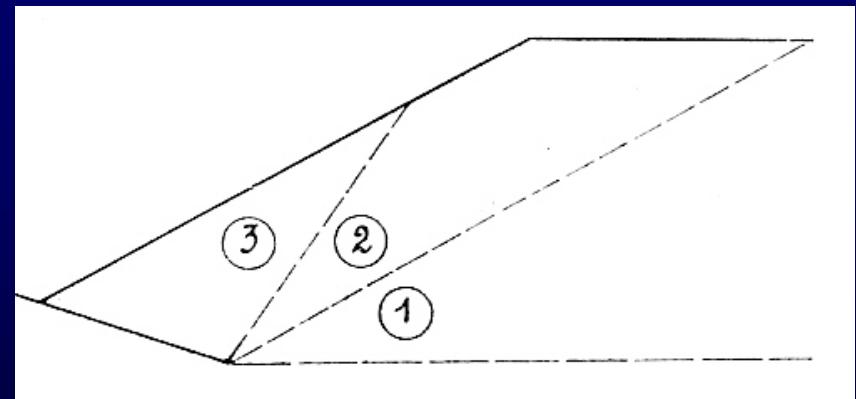
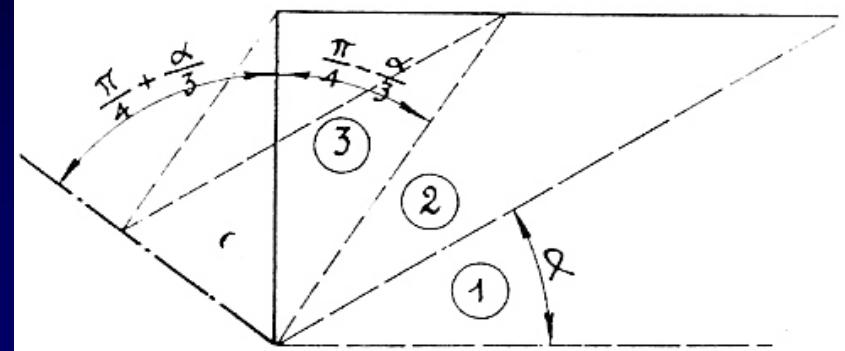
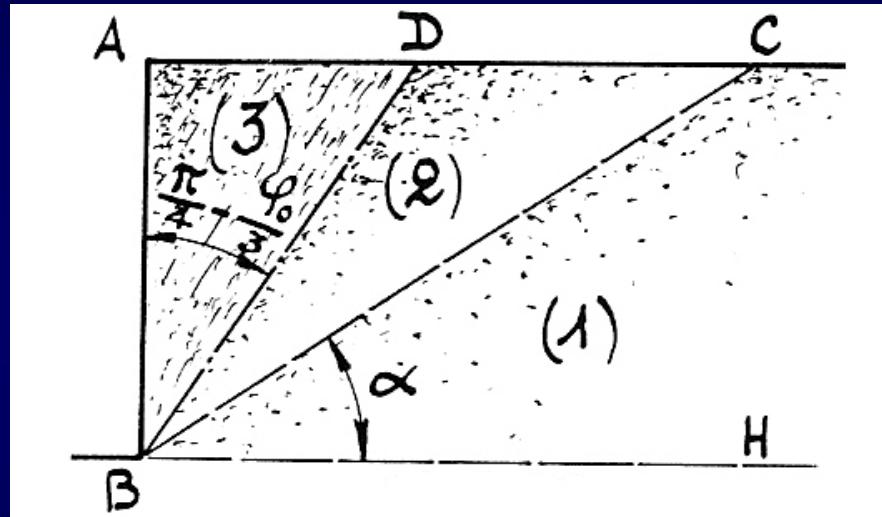
Aktivni i pasivni pritisci - pokusi

Pokusi M. & A. Reimberta

Lom plohe sloma pri dnu

Aktivni i pasivni pritisci - pokusi

Pokusi M. & A. Reimbertha

Područja utjecaja zemljanih pritisaka